

RECENSION

Sima Mobarak-Shahi

Originaltitel Offside
Svensk titel Kvinnor offside
Regi Jafar Panahi
Producent Jafar Panahi
Manus Jafar Panahi & Shadmehr Rastin
Foto Rami Agami, Mahmoud Kalari
Roller Sima Mobarak-Shahi, Shayesteh Irani, Ayda Sadeqi, Golnaz Farmani, Mahnaz Zabihi, Nazanin Sediq-zadeh, Melika Shafahi, Safdar Samandar m fl
Iran 2006
Längd i tid 1 tim 28 min
Censur barntillåten
Distributör : Folkets bio AB

Kvinnor offside

Inför VM i fotboll 2006 spelades en avgörande match i en av de asiatiska kvalgrupperna mellan Iran - Bahrain i Teheran. Skulle Iran klara biffen och för tredje gången gå till ett VM-slutspel? Iran är ett fotbollstokigt land, och hundratusen fanatiska åskådare fyllde stadion. Men några kom aldrig in: ett halvt dussin flickor som klätt ut sig till män men avslöjades av de militära vakterna och sattes i ett avskärmat bås i väntan på att de ska överlämnas till myndigheterna för bestraffning. I Iran är kvinnor förbjudna att gå på fotboll.. Flickorna kan höra publikovationerna men inte se någonting av matchen, något av en mental tortyr för den fotbollsintresserade.

Med vårt synsätt är den lagen givetvis obegriplig. Vad vore det för farligt med att kvinnor går på fotboll? Ska de skyddas mot ballhojtande karlslokar, som inte kan hålla sina sexuella drifter i styr? I så fall framgår tydligt att beskydd och förtryck kan vara samma sak. Eller anses det skadligt för det s.k. täcka könet att se avklädda karlben på hundra meters håll? Förväntas de av denna åsyn förvandlas till löpska hyndor, varför de måste hållas i schack? Möjligen finns någon förklaring i Koranen även om Muhammed såvitt bekant aldrig spelade fotboll.

Någon förklaring ges inte heller av de ömsom aggressiva, ömsom snällt beskedliga vakterna nsom har svårt att värja sig mot tjejernas upprörda frågor. . Som alla ingående i hierarkiska strukturer argumenterar de inte, de följer utfärdade order och har de egna tankar i saken yppas de inte. De skulle ligga verkligen brunt till ifall de misslyckas med sitt uppdrag. I Irans som i alla auktoritära system är det katten på råttan etc. När en flicka försvinner i samband med ett motvilligt godkänt toalettbesök utbryter närmast hysteri bland vakterna tills hon ajälvmant kommer tillbaka. Med detta markeras att det inte är personerna de är emot utan systemet.

Kvinnor offside är ingen indignationsfilm, och just det är dess styrka. Den regel som håller kvinnor borta från fotbollsläktarna är så absurd i sig att regissören inte behöver ta i så han spyr. I stället har den flerfaldigt belönade Jafar Panahi (som fick Silverbjörnen i Berlin för Kvinnor offside) gjort en dokumentärt präglad komedi med rappa

replikväxlingar som ger många möjligheter till skrott.

Jafar Panahi har hittat en oväntad ingång till kvinnokampen i ett extremt kvinnoförtryckande politiskt system, där de religiösa förtecknen styr allt. Kvinnor offside är, som jag ser det, framför allt en film om mod. Modet att frejdigt trotsa auktoriteten, att hävda sin rätt mot orättvisan trots risken för bestraffning. Det gör den till en film, inte enbart om fotbollsälskande iranska tjejer, men långt mer allmängiltigt än så.

Gunder Andersson

Kultfakta 1: Iran vann matchen med 1-0, men i VM gick det sämre: sist i gruppspelen, tog bara en poäng mot Angola. .

Kultfakta 2: Även hos oss har det förekommit utklädda kvinnor i idrottssammanhang. Ända in på 1980-talet fick inga kvinnor åka Vasaloppet (utom en gång, på 20-talet). Alla möjliga svepskäl anfördes. Alltså syntes kvinnor, utstyrd med skägg och lösmustascher i spåret mellan Sälen och Mora. Det kunde ha blivit en rolig komedi det också.